STOCKHOLMS KOMMUN
kommunstyrelsen@stockholm.se

Beslut

efter planerad kvalitetsgranskning vid Fruängens skola i Stockholms kommun

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19-20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en kvalitetsgranskning på Fruängens skola avseende verksamhetens kvalitet i förhållande till mål och andra riktlinjer. Kvalitetsgranskning ska belysa hur väl skolorna klarar sitt uppdrag att ge varje elev förutsättningar att nå de nationella målen. Målen och riktlinjerna framgår framför allt av den läroplan och de kursplaner eller motsvarande styrdokument som gäller för utbildningen.

Läsanvisning

Skolinspektionen bedömer skolans arbetssätt inom fyra områden. Inom varje område bedöms om skolan uppfyller Skolinspektionens kvalitetskriterier i hög utsträckning, i flera delar eller i låg utsträckning. Om en skola bedöms uppfylla kvalitetskriterierna i låg utsträckning eller i flera delar anger Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas och visar på vilka punkter. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs också av huvudmannen. Om en skola bedöms uppfylla kriterierna i hög utsträckning begär inte Skolinspektionen någon redovisning men kan ge framåtsyftande kommentarer i beslutet.

Beslut:

Skolinspektionen bedömer att kvalitetskriterierna uppfylls vid Fruängens skola i följande utsträckning:

Rektors ledarskap

Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling, och ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydliggöra skolans arbets- och förhållningssätt och säkerställa att kollegialt lärande ger avtryck i undervisningen.

Undervisning

Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder ett arbete där lärare och elevhälsa ingår för att utveckla undervisningen så att alla elevers behov av stöd och utmaningar tillgodoses utifrån hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling.

Trygghet och studiero

Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, och ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna skapa en samsyn och gemensamma förhållningssätt som efterföljs i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero.

Bedömning och betygssättning

Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning, och ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver systematiskt följa upp och analysera eventuella skillnader i omdömen och betyg för att säkerställa likvärdighet i lärarnas bedömning och betygsättning, samt vid behov föra samtal med lärare.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den **19 december 2025** redovisa till Skolinspektionen vilka förbättringsåtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena.

Redovisningen skickas via e-post, till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se eller per post till, Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr 2024:5733) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömning

Nedan redovisas Skolinspektionens bedömning för respektive område.

Rektors ledarskap

Författningsstöd
1 kap. 5 §, 2 kap. 9-10 och 34 §§, 4 kap. 4-7 §§ skollagen
Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Skolans uppdrag, Varje skolas utveckling, 2.1 Normer och värden, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Rektorn leder och styr i låg utsträckning skolans utveckling, och utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektorn, lärare och elevhälsa samt inkommen dokumentation.

Rektorns uppföljning och analys

Rektorn följer kontinuerligt och på olika sätt upp skolans kunskapsresultat men i begränsad utsträckning undervisningens genomförande, hur värdegrundsuppdraget genomförs och lärarnas förutsättningar. Rektorns uppföljning av kunskapsresultaten genomförs vid mitterminskonferenser då rektorn tillsammans med lärarna följer upp omdömen för samtliga elever och vid terminsslut då betygsresultaten följs upp. Tillsammans med elevhälsan följer rektorn även upp screeningresultat och elevnärvaro. Rektorn följer delvis upp undervisningens genomförande genom biträdande rektorers lektionsbesök och deltagande på exempelvis arbetslagsmöten, men det framkommer samtidigt att det skiljer sig mellan olika stadier hur och i vilken utsträckning detta görs. Exempelvis genomförs strukturerade lektionsbesök med efterföljande reflekterande samtal på lågstadiet, medan lärare på mellan- och högstadiet uppger att lektionsbesök sker oregelbundet och att det kan gå flera år mellan besöken. Lärarna diskuterar vid enstaka tillfällen värdegrundsfrågor i arbetslagen, men det är inte tydligt på vilket sätt rektorn försäkrar sig om att värdegrunden integreras i olika ämnen.

Utifrån sitt uppföljningsarbete drar rektorn vissa slutsatser och genomför en begränsad analys. Lärarna inkluderas i arbetet genom att i stadiegrupper vid läsårets slut diskutera vilka insatser som genomförts under läsåret och vad som givit resultat. Tillsammans med skolans pedagogiska ledningsgrupp som består av skolledningen, förstelärarna och arbetslagsledarna, fattar rektorn beslut om utvecklingsområden som till

största del utgår från uppföljningen av olika resultat, såsom studieresultat, och resultat från elevenkäter. Exempelvis har skolan under senare år arbetat med utvecklingsinsatser i lektionsdesign och neuropsykiatriska funktionsnedsättningar (NPF) i syfte att differentiera undervisningen och i slutändan förbättra kunskapsresultaten, vilka rektorn identifierat som låga. Rektorn har haft svårt att mäta effekten av insatserna, men noterar samtidigt att elevernas meritvärde höjts det senaste läsåret. Under innevarande läsår har skolan identifierat elevernas delaktighet och inflytande i undervisningen och att förbättra trygghet och studiero som prioriterade utvecklingsområden. Rektorn uppger att det löpande arbetet med skolans utvecklingsområden bedrivs i arbetslagen som en del av det systematiska kvalitetsarbetet och att arbetet med utvecklingsområdena följs upp på så kallade ”SKA-konferenser” under terminerna. Samtidigt uppger lärare och elevhälsan i intervju att de under innevarande läsår inte arbetar med utvecklingsområden och att det saknas ledning av detta arbete. Rektorn fördelar och omfördelar även resurser. Exempelvis fördelas extra personalresurser under kortare perioder till klasser där de bedöms göra störst nytta. Framför allt har lågstadiet prioriterats i fördelningen av resurser, men denna prioritering utgår inte från en analys av hela skolans behov.

Rektorns ledning och organisation

Rektorn ger svag ledning i hur det pedagogiska arbetet ska bedrivas och följer endast i viss mån upp om det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen. Även om skolan har en känd mötesorganisation saknas det en tydlig ledning av såväl det kollegiala lärandet som hur samverkan mellan exempelvis lärare och elevhälsa ska gå till på ett välfungerande sätt så att det gynnar hela skolan. Rektorn har skapat möjligheter för kollegialt lärande på skolan genom så kallade ”Lärare utvecklar lärare” (LUL-möten) grupper där lärare träffar ämnes- eller årskurskollegor. Ofta används tiden för dessa möten till ämnesplanering och det saknas en tydlig styrning av dessa möten i form av exempelvis agenda eller mötesanteckningar som skolledningen tar del av. Detta i kombination med att regelbundna och strukturerade lektionsbesök genomförs i begränsad utsträckning gör det svårt för rektorn att följa upp att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen.

Skolan har rutiner för exempelvis frånvarohantering och anmälan om kränkande behandling och även skriftliga förväntansregler för lärare. Det framkommer dock att rektorn inte kontinuerligt tydliggör förhållningssätt eller ändringar av rutiner så att de uppfattas enhetligt av samtlig personal. Ett skäl till detta är att skolan under en tid saknat en tydlig ledning, vilket lett till oklarheter och avsaknad av beslut, trots att en delegation från rektorn funnits. Nyanställda och obehöriga lärare får en introduktion, men rutinerna för att introducera nyanställda lärare skiljer sig åt mellan

stadierna. Detta leder till en otydlighet för nyanställda lärare gällande exempelvis rutiner och förhållningssätt och att olika kulturer utvecklas på olika stadier.

Rektorns ledning av skolans jämställdhetsarbete

Rektorn ger svag ledning och styrning kring frågor som rör skolans jämställdhetsarbete i syfte att säkerställa att alla elever oavsett könstillhörighet ges samma förutsättningar att lära och utvecklas. Rektorns uppföljning av kunskapsresultat och trygghetsresultat är visserligen uppdelad utifrån kön, däremot genomförs bara till viss del en analys där könsperspektivet utgör en faktor, och som leder fram till utvecklingsåtgärder. Exempelvis har rektorn och lärare i sin analys av kunskapsresultat på lågstadiet kommit fram till att flickor och pojkar tillgodogör sig undervisningen på olika sätt beroende på hur den utformas. Rektorn har dock inte sett detta som en jämställdhetsfråga och heller inte påbörjat någon utvecklingsinsats utifrån analysen. Även om jämställdhetsaspekter ingår i skolans studie- och yrkesvägledarplan och inkluderas i undervisningen av vissa lärare och i vissa ämnen, följer rektorn inte upp att och hur detta arbete konkret går till. Det saknas därmed ett strategiskt jämställdhetsarbete som utgår från en analys av skolans behov.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tydliggöra skolans arbets- och förhållningssätt och säkerställa att kollegial samverkan ger avtryck i undervisningen.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte kontinuerligt tydliggör skolans arbets- och förhållningssätt. Rektorn följer heller inte på ett tydligt sätt upp den kollegiala samverkan som sker i de forum som organiserats för detta och därmed vet rektorn inte om det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen. När arbets- och förhållningssätt inte tydliggörs riskerar det att medföra att lärare och annan personal upplever en osäkerhet i hur de ska agera och förhålla sig till olika situationer och problem, samt att vissa lärare utvecklar egna förhållningssätt. I slutändan riskerar detta att medföra att undervisningen och värdegrundsarbetet inte utvecklas på ett sätt som gynnar alla elever på skolan.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn följer upp hur de insatser för kollegialt lärande som har beslutats genomförs och vilken effekt de får. Rektorn rekommenderas också att organisera för och följa upp att en fungerande samverkan mellan lärare och elevhälsan ger avtryck i

undervisningen på hela skolan. Utifrån uppföljningen kan rektorn vid behov göra eventuella prioriteringar, förändringar eller förtydliganden i pågående och planerade utvecklingsinsatser. Rektorn behöver även tydliggöra och följa upp att gemensamma arbets- och förhållningssätt tillämpas. Uppföljningen av det kollegiala lärandet och hur gemensamma arbets- och förhållningssätt tillämpas skulle exempelvis kunna genomföras av rektorn eller av biträdande rektorer genom strukturerade lektionsobservationer som omfattar hela skolan med återkoppling till respektive lärare. Som ett led i att säkerställa att det kollegiala lärandet ger avtryck i undervisningen kan rektorn också se till att all den samlade kompetens som finns hos lärarna på skolan sprids i kollegiet, exempelvis genom systematisk auskultering, kollegial handledning och genom en tydlig agenda och mötesanteckningar för skolans ”lärare utvecklar lärare” grupper. Enligt Skolverket beskrivs det kollegiala lärandet ofta som en nyckelfaktor för framgångsrik skolutveckling, men förutsätter ett systematiskt kvalitetsförbättringsarbete där insatser som genomförs noggrant följs upp och utvärderas. Rektorn kan behöva tydliggöra mål och därmed även rutiner på ett sätt så att det tydligt framgår för all personal vilka effekter rektorn förväntar sig av insatserna och på så vis underlätta uppföljningen av insatser. Vidare stöd i arbetet med området finns att tillgå i Skolverkets material Planera, organisera och följa upp kollegialt lärande.[1]

Undervisning

Författningsstöd
1 kap. 4 §, 3 kap. 2 och 5 §§, 4 kap. 9 § skollagen
5 kap. 2 § skolförordningen
Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, En likvärdig utbildning, Rättigheter och skyldigheter, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.6 Skolan och omvärlden, 2.8 Rektorns ansvar, 5 Kursplaner

Skolinspektionen bedömer följande: Undervisningen främjar i flera delar elevernas möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden, men utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elevhälsa och elever samt observationer och inkommen dokumentation.

[1] Skolverket (2024). *Planera, organisera och följa upp kollegialt lärande*. www.skolverket.se

Målfokus, variation och aktivt lärarstöd

Undervisningen är till viss del strukturerad och varierad och lärarna arbetar oftast med att tydliggöra syftet med undervisningen. De flesta lektioner innehåller en tydlig start med en gemensam introduktion som förmedlar lektionsinnehållet. En del lärare presenterar lektionsinnehållet skriftligt på tavlan, ibland med hjälp av bildstöd, medan andra presenterar innehållet muntligt. I samband med lektionsstart presenterar lärarna oftast även syftet med lektionen, ibland kopplat till ett större övergripande mål eller på vilket sätt eleverna har nytta av lektionsinnehållet i andra sammanhang. Undervisningen består av olika typer av uppgifter och aktiviteter så att det blir en balans och ett logiskt flöde. Exempelvis får eleverna växla mellan att följa lärarens genomgång, arbeta i grupp, par eller enskilt, samt växla mellan teoretiska och praktiska moment. Lärarna förklarar och förtydligar också begrepp som är kopplade till lektionsinnehållet. Eleverna ges ofta, men inte alltid, ett aktivt lärarstöd för att komma igång med sina uppgifter, samt bibehålla sitt engagemang under lektionerna. Ofta saknar dock lektionerna ett sammanfattande avslut och slutar vanligen med att läraren konstaterar att lektionen är slut och ber eleverna packa ihop sina saker och ställa i ordning i klassrummet.

Elevers delaktighet i undervisningen och i sitt eget lärande

Granskningen visar att lärarna sällan ger eleverna ett reellt inflytande över arbetsformer och innehåll i undervisningen. Eleverna ges begränsade möjligheter att utvärdera undervisningen och det skiljer mellan olika lärare hur och i vilken utsträckning detta görs. I vissa ämnen ger lärarna eleverna möjlighet att skriftligt utvärdera undervisningen efter ett avklarat ämnesområde, däremot inhämtar lärare sällan elevers synpunkter efter enskilda lektioner. Lärarna arbetar inte heller metodiskt med att inkludera eleverna i planeringen av undervisningen och elevernas möjlighet att påverka undervisningens innehåll begränsas i de flesta ämnen till att få vara med och bestämma tidpunkten för prov eller redovisningar.

Lärare utformar undervisningen så att eleverna regelbundet får möjlighet till reflektion och att arbeta med frågor utan ett givet svar. Exempelvis ges elever möjlighet att tipsa varandra om studieteknik och lärare visualiserar med hjälp av bilder hur eleverna kan angripa uppgifter på olika sätt. Eleverna får på olika sätt möjlighet att arbeta med frågor utan ett givet svar, ibland enskilt och ibland genom att resonera med andra elever om till exempel lektionsinnehållet eller personliga upplevelser. Eleverna får i vissa ämnen även jobba med källkritik och fenomen som faktaresistens.

Stimulans och anpassningar utifrån elevers behov och förutsättningar

Lärarna arbetar överlag för att stärka elevernas självförtroende och motivation. De flesta lärare arbetar med att stärka elevernas självförtroende, exempelvis genom att uppmuntra dem att lösa svårare uppgifter, samt genom att positivt bekräfta elevers prestationer och aktiviteter. Ibland sker denna uppmuntran i stunden och kopplat till ett konkret framsteg, ibland i skriftliga kommentarer. Många lärare har höga förväntningar på eleverna men det framkommer samtidigt att lärare upplever det som utmanande att många elever har en låg ambitionsnivå. Lärare lyckas också genom utstrålning och kreativitet i sitt ämne motivera eleverna att arbeta och vilja lära sig mer.

Av granskningen framgår att lärarna endast delvis anpassar undervisningens innehåll och arbetssätt så att den stimulerar och utmanar alla elever. Lärarna arbetar med vissa anpassningar i sin undervisning, exempelvis inlästa läromedel, enskilda instruktioner och mikropauser för en del elever. Samtidigt finns det lärare som upplever att det är svårt att arbeta med anpassningar då eleverna befinner sig på olika nivåer. Enligt rektorn arbetar skolan med NPF som en del i att utveckla undervisningen och alla klassrum är NPF- utrustade. Skolinspektionens lektionsobservationer visar däremot att NPF-anpassningar används endast sporadiskt. Undervisningen är mestadels anpassad efter en medelnivå, snarare än för att stimulera och utmana alla elever i sin kunskapsutveckling. För elever som nått längre i sin kunskapsutveckling eller snabbt blir klara med uppgifter finns ibland extrauppgifter och fördjupningsmaterial som eleverna kan arbeta med på egen hand, men dessa är ofta av samma svårighetsgrad som tidigare uppgifter. Vissa lärare lämnar samtidigt elever som blivit klara med sina uppgifter sysslolösa medan de får vänta in övriga elever, vilket kan utgöra ett störningsmoment i klassrummet. Vidare visar granskningen att det saknas en fungerande samverkan mellan lärare och elevhälsa i syfte att hitta och utvärdera fungerande anpassningar för elever i behov av stödinsatser på samtliga stadier. Exempelvis är det specialpedagogiska stödet ojämnt fördelat inom skolan, då merparten av stödet riktas mot lågstadiet.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Att rektorn leder ett arbete där lärare och elevhälsa ingår för att utveckla undervisningen så att alla elevers behov av stöd och utmaningar tillgodoses utifrån hur långt de har kommit i sin kunskapsutveckling.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att alla elevers behov av anpassningar och utmaningar i undervisningen inte tillgodoses. Det saknas en fungerande samverkan mellan lärare och elevhälsa som tar hänsyn till hela skolans behov. Detta riskerar att leda till att inte alla elever får de anpassningar och utmaningar de behöver för att lyckas i sin kunskapsutveckling.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att i ett första steg utvärdera arbetet med anpassningar och stöd för att säkerställa att alla elever på hela skolan får det stöd och de utmaningar de behöver. Rektorns uppföljning och analys kan utgå från observationer av undervisningen och ske i nära samverkan med elevhälsan och lärare. Det är viktigt att rektorn organiserar för och följer upp att en fungerande samverkan mellan lärare och elevhälsan utvecklas och omfattar alla skolans stadier med syftet att skapa samsyn kring hur anpassningar kan utformas och utvärderas. Lärarna behöver också utgå från gemensamma strategier för att utforma undervisningen så att även elever som nått längre i sin kunskapsutveckling stimuleras och utmanas. Det är viktigt att elever som uppfattas som självgående inte lämnas ensamma i sin kunskapsinhämtning. I ett sådant arbete är elevhälsoteamets kompetens en viktig resurs. I detta arbete kan rektorn med fördel använda sig av Skolinspektionens kvalitetsgranskning av hur skolor arbetar för att elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling ska behålla sitt intresse för skolarbetet och ges möjlighet att nå längre.[2]. Även Skolinspektionens tematiska analys av utmaningar i undervisningen kan vara ett stöd för rektorn i detta arbete.[3]

Trygghet och studiero

Författningsstöd
3 kap. 2 §, 5 kap. 3 och 5 §§, 6 kap. 6-7 §§ skollagen
Lgr22, 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Grundläggande värden, Förståelse och medmänsklighet, 2.1 Normer och värden, 2.2 Kunskaper, 2.3 Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Skolinspektionen bedömer följande: Skolan arbetar i låg utsträckning så att utbildningen präglas av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete, och utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare, elevhälsa och elever samt observationer och inkommen dokumentation.

[2] Skolinspektionen (2022). *Stimulerande undervisning för elever som ligger långt fram i sin kunskapsutveckling*. www.skolinspektionen.se
[3] Skolinspektionen (2016). *Utmaningar i undervisningen*. www.skolinspektionen.se

Arbetet för trygghet

Personalen arbetar för att skapa trygghet, men ett gemensamt förhållningssätt i arbetet saknas. Ett visst förebyggande trygghetsarbete finns på skolan och omfattar exempelvis årskursvisa aktiviteter, utflykter och fadderskap mellan olika årskurser. Det förebyggande arbetet och de åtgärdande insatserna utgår i viss mån från uppföljning och analys av tryggheten på skolan. Exempelvis besvarar elever i alla årskurser trygghetsenkäter och skolan kartlägger otrygga platser och försöker bemanna dessa med mer personal. Rektorn har i sitt uppföljningsarbete noterat fallande trygghetssiffror på mellanstadiet, men analysen av bakomliggande orsaker är begränsad och någon konkret åtgärd för att arbeta med detta har inte vidtagits. Granskningen visar vidare att personalen på skolan saknar ett gemensamt förhållningssätt i arbetet med att skapa trygghet. Eftersom ett sammanhållet trygghetsarbete i stora delar saknas, leder detta till att olika regler och kulturer i arbetet med trygghet uppstår på de olika stadierna och att det därmed inte upplevs som en sammanhållen skola.

Arbetet för studiero och lugn miljö

Skolan saknar ett samlat arbete för att skapa studiero. Lärarna saknar också samsyn när det gäller att definiera vad som utgör god studiero, vilket bidrar till att lärare tillämpar olika strategier när studieron utmanas. Det finns två gemensamma metoder som lärarna förväntas följa för att skapa grundläggande förutsättningar för studiero. Dessa går ut på att lärarna samlar in elevernas mobiltelefoner vid lektionsstart och att eleverna har fasta placeringar i klassrummen. Alla lärare följer dock inte denna överenskommelse. På skolan saknas ett gemensamt förhållningssätt för att skapa och upprätthålla studiero. Ett tidigare gemensamt lektionskoncept med syftet att skapa såväl lektionsstruktur som studiero tillämpas inte längre av alla lärare och nya lärare får ingen information om konceptet eller hur de förväntas arbeta för att skapa och upprätthålla studiero. Skolinspektionens lektionsobservationer visar att det förekommer såväl lektioner med god studiero som lektioner där det inte råder studiero och där lärarna saknar gemensamma strategier för att återta och upprätthålla studieron. Eleverna är i vissa delar delaktiga i arbetet med studieron genom att de tillsammans med sin mentor årligen bearbetar klassregler och får vara med och revidera skolans ordningsregler.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver tillsammans med lärarna skapa en samsyn och gemensamma förhållningssätt som efterföljs i arbetet med att skapa och upprätthålla studiero.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att en samsyn om vad som utgör god studiero och ett gemensamt förhållningssätt som omfattar hela skolan när det gäller att skapa och upprätthålla studiero saknas. Även om vissa gemensamma metoder för att skapa förutsättningar för studiero finns, så efterföljs de inte av alla lärare och ger heller inte lärarna tillräckliga strategier för att återupprätta studieron när den utmanas. Detta medför att lärare vidtar egna åtgärder där vissa lärare lyckas och andra inte. Utan en gemensam grund riskerar enskilda lärares förmåga att få avgörande betydelse för vilken studiero som råder i klassrummet.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn tillsammans med lärarna och annan personal, exempelvis elevhälsans personal och resurspersonal, diskuterar vad som kännetecknar god studiero och vilka faktorer som är betydelsefulla för att eleverna ska kunna koncentrera sig på undervisningen. Det kan till exempel handla om att rektorn initierar gemensamma diskussioner om förhållningssätt inom ramen för det kollegiala lärandet. Det är även viktigt att rektorn säkerställer att gemensamma förhållningssätt och rutiner efterföljs av all personal på skolan. Eftersom genomförandet av undervisningen i hög grad påverkar studieron, är också arbetet med att strukturera och anpassa undervisningen så att den utmanar och stimulerar alla elever viktigt för att förbättra studiemiljön på skolan. Gemensamma rutiner, förhållnings- och tillvägagångssätt bidrar till att lärarna kan hantera uppkomna situationer på likartat sätt. När det finns en gemensam linje i lärarnas tolerans för olika beteenden och vilka konsekvenser störande moment ger, skapar det en förutsägbarhet och trygghet i elevernas skoldag.[4] Det bidrar också till att förflytta kortsiktiga åtgärder från enskilda lärare till ett mer främjande arbete för studiero.

[4] Skolinspektionen (2020). *Skolors arbete med trygghet och studiero. En tematisk analys utifrån beslut fattade inom regelbunden kvalitetsgranskning 2018 – 2019.* www.skolinspektionen.se

Bedömning och betygssättning

Författningsstöd
1 kap. 9 §, 3 kap. 14 §, 10 kap. 20 a § skollagen
9 kap. 20 och 22 b §§ skolförordningen
Lgr22, 2.2 Kunskaper, 2.7 Bedömning och betyg

Skolinspektionen bedömer följande: Förutsättningar för att säkerställa likvärdigheten i omdömen och betyg ges i låg utsträckning, och utvecklingsområden finns. Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit vid intervjuer med rektor, lärare och elevhälsa, inkommen dokumentation och officiell statistik.

Kvalitetssäkring av bedömningar, omdömen och betyg.

Rektorn ger lärarna vissa förutsättningar att samverka kring bedömningsfrågor, men mycket av den samverkan som sker, sker på lärares egna initiativ och följs inte upp av rektorn. Även om rektorn har organiserat för lärarna att träffas på fasta mötestider så saknas en tydlig planering för vid vilka tillfällen frågor som rör bedömning, tolkning av styrdokument och elevprestationer ska ske. Det saknas också en samsyn gällande betyg och bedömningsfrågor på skolan och även om lärarna på eget initiativ arbetar en del med sambedömning så skiljer det sig åt mellan olika ämnen i vilken utsträckning detta sker. Rektorn känner inte heller till om lärare i samma ämne använder sig av samma metoder eller ett likvärdigt bedömningsunderlag och följer heller inte upp de diskussioner som förs på lärarnas LUL-möten. Lärarna använder sig av Skolverkets bedömningsstöd i ämnen som saknar nationella prov. Lärarna rättar de nationella proven gemensamt och rektorn organiserar rättningstillfällen för detta.

Rektorns analys av omdömen och betyg

Rektorn följer inte regelbundet upp lärares bedömningar i alla årskurser och ämnen i syfte att identifiera eventuella avvikelser. Rektorn gör därmed inte heller någon analys av eventuella avvikelser och har därför inte några tydliga förklaringar till avvikelser som förekommer på skolan. Det finns betydande avvikelser mellan elevers betyg och resultat på nationella provet, men detta har rektorn inte uppmärksammat. Lärarna har fört vissa diskussioner om avvikelser mellan resultat på nationella prov och betyg på ämneslagsmöten men detta har inte resulterat i några åtgärder.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att ytterligare höja verksamhetens kvalitet inom området bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande del:

- Rektorn behöver systematiskt följa upp och analysera eventuella avvikelser i omdömen och betyg för att säkerställa likvärdighet i lärarnas bedömningar, samt vid behov föra samtal med lärare.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte systematiskt följer upp och analyserar eventuella skillnader och avvikelser i lärares bedömningar. Rektorn vet därmed inte om det finns eventuella avvikelser i lärarnas bedömningar och om dessa i sådana fall är motiverade eller inte, vilket riskerar att medföra att elevernas kunskaper inte bedöms på ett likvärdigt sätt.

Skolinspektionen rekommenderar därför rektorn att på ett systematiskt sätt följa upp och analysera lärarnas bedömningar, omdömen och betyg för att identifiera eventuella skillnader och avvikelser. Det innefattar omdömen i de årskurser där det inte finns betyg samt betygsresultaten för de årskurser som har betyg. Rektorn kan till exempel göra jämförelser mellan resultat från nationella prov och betyg eller jämförelser mellan olika ämnen eller lärare liksom jämförelser mellan resultat från screeningar och omdömen för att hitta avvikelser. Det är viktigt att rektorn har rutiner för att analysera bedömning ur olika perspektiv för att säkerställa att omdömen och betyg är så rättvisande och likvärdiga som möjligt och visar på elevernas faktiska kunskaper. Om det kommer fram att det finns avvikelser i omdömen eller betyg i olika ämnen är det av vikt att rektorn undersöker vad avvikelserna kan bero på samt om de är motiverade eller inte. Utifrån analysen rekommenderas rektorn att föra strukturerade och återkommande diskussioner med lärare kring bedömning och betygsättning som utmynnar i tydliga slutsatser och eventuella åtgärder för en ökad likvärdighet. Sammantaget har rektorn ett ansvar för att bedömningar, omdömen och betyg analyseras utifrån att fastställa om eventuella skillnader kan bero på att lärarna exempelvis gör olika tolkningar av styrdokumenten.

Beslutet har fattats av Indra Kullenberg, utredare

I den slutliga handläggningen har även Tomas Wiederholm, utredare (föredragande) och Malin Hennius, utredare, medverkat.

Bilaga 1: Underlag för bedömning

Vid granskningsbesöket inhämtas information om såväl styrkor som utvecklingsområden inom verksamheten. Värderingarna i detta beslut grundar sig på:

Åtta lektionsobservationer.

Två gruppintervjuer med elever.

Två gruppintervjuer med lärare.

En gruppintervju med skolans elevhälsa.

En intervju med rektor och två biträdande rektorer.

Dokumentstudier. Dels de dokument som begärts in från huvudmannen och skolan samt den officiella statistik som finns att tillgå om den aktuella skolan.

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket för faktakontroll.

Som underlag för bedömningarna har Skolinspektionens utredare använt sig av bedömningsunderlag, vilka är utformade i enlighet med forskning och beprövad erfarenhet. Bedömningsunderlagen beskriver de områden som utredarna ska granska vid besök på skolenheter. Bedömningsunderlagen är uppdelade i bedömningsområden. Respektive bedömningsområde är sedan nedbrutet till ett antal punkter. Dessa punkter beskriver mer i detalj vad som ska utredas, för att identifiera var skolans styrkor respektive förbättringsområden finns.

Bedömningsområden

Inom respektive område granskas följande delar:

Bedömningsområde 1: I vilken utsträckning leder rektorn lärarnas utveckling av undervisningen och verkar för elevernas lika rätt till en god utbildning oavsett könstillhörighet? Inom detta område granskas hur rektor arbetar med uppföljning och analys, hur skolans arbete med jämställdhet bedrivs, samt hur rektorn leder och organiserar skolans arbete.

Bedömningsområde 2: I vilken utsträckning får eleverna en undervisning som främjar deras möjligheter att nå läroplanens mål avseende kunskaper och värden? I detta område granskas om undervisningen är målfokuserad, varierad och innehåller aktivt lärarstöd, om eleverna stimuleras och utmanas i undervisningen utifrån sina behov och förutsättningar, samt om eleverna görs delaktiga i undervisningen och i sitt eget lärande.

Bedömningsområde 3: I vilken utsträckning präglas utbildningen av trygghet och studiero så att eleverna kan ägna sig åt skolarbete? I detta område granskas hur skolan arbetar för att skapa en lugn och trygg miljö där det råder studiero.

Bedömningsområde 4: I vilken utsträckning ges lärarna förutsättningar att säkerställa likvärdighet i omdömen och betyg? I detta område granskas hur skolan arbetar med diskussion, analys och kvalitetssäkring i arbetet med omdömen och betyg.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida: www.skolinspektionen.se

Bilaga 2: Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte skolenheten den 1 – 2 oktober 2024. Besöket genomfördes av utredarna Tomas Wiederholm och Malin Hennius. Fruängens skola är en kommunal F-9 skola belägen i Stockholms kommun. Förskoleklassen ingår inte i granskningen. Skolan inkluderar även en anpassad grundskola som inte heller den ingår i granskningen. Vid granskningstillfället går cirka 535 elever i årskurs 1-9. Skolan leds av en rektor som till sin hjälp har fyra biträdande rektorer.